

Fitxa 13

GIH 13: Klima babesteko ekintza

Iraupena: 50-80 minutu
(saio bat edo saio bat eta erdi)

Jardueraren deskribapena

Saio honetan, 13. GIHa landuko da: "Klima babesteko ekintza". Fitxa hau Unitate Didaktiko honetako 1. sarrera fitxa landu ondoren irakasleak nahi duen unean gauzatu dezake. Esan bezala, ikasturtean zehar, tutoretza orduetan edota ikasgaiaren programazio didaktikoarekin gaia ondo txertatzeko aukera dagoenean gauzatu daiteke.

Saio honetan, hainbat kontzeptu landuko dira:

- Garapen Iraunkorreko 13. Helburua, "Klima babesteko ekintza", zertan datzan eta, batez ere, berehalako neurriak hartzeko beharra, klima-aldaketaren eta horren ondorioen aurka egiteko.
- Garapen iraunkorra eta "Klima babesteko ekintza"ren arteko lotura, eta beste 17 GIHekin duen interrelazioa.
- Klima-aldaketa, aztarna ekologikoa eta berotze globala kontzeptuak zer diren, eta hegoaldeko eta iparraldeko herrialdeen arteko desorekak eta harremanak.

Kontzeptuak modu erakargarri batean lantzeko asmoz, fitxa honetan, euskarri ezberdinen erabilpena proposatzen da. Argazkiak, bideoak, web orriak eta abar egongo dira erabilgarri fitxa honetan (baliabideak eta materialak atalean).

Bestalde, kontzeptuen eta edukien barne-lana errazteko, talde dinamika bat proposatzen da, eta fitxako hurrengo ataletan azalduko da.

Helburu didaktikoak

- Klima-aldaketaren ondorioei buruzko ezagutza zabaltzea.
- Ekintzak garatzen hasteak duen garrantziaz jabetzea, eta berotegi-efektuko gasen igorpenak murriztea.
- Ikasleak sentiberatzea gure eguneroko ohituretako askok duten ingurumen-inpaktuaren aurrean, gure aztarna indibiduala eta taldeko aztarna kuantifikatuz.
- Klima-aldaketak eragindako hondamendi ekologikoez ohartaraztea (uholdeak, urakanak, lehorteak, lurrikaren inpaktuak).
- Gaur egungo kontsumo-tasekin eredu energetiko global iraunkor bati eustea ezinezkoa dela jabearaztea, eta ordezeko beste eredu batzuk planteatzea.

Saioaren garapena

Saio hau hasteko, irakasleak, labur-labur, Garapen Iraunkorrerako 2030 Agenda eta Garapen Iraunkorrerako 17 Helburuak zer diren gogoratuko du. Ondoren, "Klima babesteko ekintza" Garapen Iraunkorrerako 13. helburuaren azalpena modu erraz eta motibagarri batean gauzatzeko, 2 minututako iraupena duen bideo hau jar dezake:

GIH 13 | Klima babesteko ekintza

<https://www.youtube.com/watch?v=uxZ1-3tVOWw>

Bideoa ikusten duten bitartean, ondorengo galderak proposatuko dira, ikasle bakoitza bakarka erantzuten joateko. Bideoa 2 aldiz ikus daiteke, erantzunak hobeto identifikatzeko.

Irakaslearentzat lagungarria izan daiteke ondorengo orrialdean dagoen informazioa aurrez ikustea, dinamizazio lana errazteko:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/climate-change-2/>

HASIERAKO BIDEOA LANTZEKO GALDEREN PROPOSAMENA:

- Zeintzuk dira giza jardueraren eraginez klima-aldaketak sorturiko ondorio nagusiak? Zer da zure hitzetan klima-aldaketa?
- Zer azpimarratzen du 2030 Agendak klima-aldaketak sorturiko ondorio negatiboak murriztearen inguruan?
- Klima-aldaketari buruzko Nazio Batuen esparru-hitzarmenak zer bultzatzen du?
- Garrantzitsua ikusten duzu? Zergatik?
- Zure ustez, klima-aldaketak zergatik du eragin handiagoa herrialde pobreetan? Zein herrialdek dute ardura handiagoa klima-aldaketaren arazoaren aurrean? Zergatik?

Ondoren, galderen erantzunak partekatuko dituzte, klima-aldaketa kontzeptua guztien artean definituko dute, eta 13. helburuaren erronka nagusien inguruan hausnarketa bat egingo da guztien artean. Oso garrantzitsua izango da klima-aldaketak sorturiko ondorio negatiboak ondo identifikatzea, eta hegoaldean eta iparraldean izan ditza-keten ezberdintasunen inguruko hasierako gerturatze-lan bat egitea. Aldi berean, beste 17 GIHekin (Garapen Iraunkorreko Helburuak) dituen loturak identifika ditzakete. Adibidez, Iparraldeko herrialdeen kontsumo- eta ekoizpen-eredu kapitalisten ondorioz hegoaldean pairatzen dituzten ondorio negatiboak eta horrek sortarazten dituzten osasun arazo kaltegarriak, gizartearen arteko ezberdintasunak eta abar. (GIH 12, GIH 3, GIH 10 eta GIH 6).

Behin bukatuta, aukera bezala, 3-4 minutuko iraupena daukan ondorengo bideoa ikus daiteke. Horrela, aurreko bideoarekin loturiko hainbat elementu berri modu erakargarri batean lantzeko aukera aproposa izan daiteke. Bideoa ikusten duten bitartean, behean proposatzen den galdera-sortari erantzun diezaiokete, eta, ondoren, guztien artean parteka ditzakete erantzunak, bai eta sorturiko zalantzak eta hausnarketak ere (10 minutu):

Draw my life: "El Cambio Climático": klima-aldaketaren arrazoiak eta ondorioak ulertzeko oinarritzko kontzeptuak laburtzen dituen hiru minutuko bideo hipnotikoa.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=205&v=L9bgqLQ7OZc

BIGARREN BIDEOAREN INGURUKO GALDEREN PROPOSAMENA:

- Zeintzuk dira klima-aldaketaren arrazoi nagusiak? Noiz edo zein garaitan hasi ziren agertzen historian zehar?
- Zeintzuk dira klima-aldaketaren ondorio garrantzitsuenak?
- Zein erlazio dago ozono-geruzaren eta berotegi-efektuaren artean?
- Zer egingo zenukete, aldaketa klimatikoaren aurka borrokatzeko?
- Zeintzuk izan daitezke arazo hauei aurre egiteko konponbide nagusiak? Eta nork gauzatu beharko lituzke?
- Badago loturarik klima-aldaketaren eta hondamendi naturalen artean?

Ondoren, irakasleek **bikoteak** osatuko ditu, eta ondorengo ariketa aurkeztuko du:

Aurreko ariketetan egiaztatu dugun bezala, klima-aldaketa gertatzen ari da munduko herrialde guztietan (iparraldean eta hegoaldean), eta ondorio negatibo ugari sortzen ari da bertako ekonomietan eta pertsonen bizitzaren kalitatean. Guk, ikasleok, herri-tartasun globaleko kide gisa, klima-aldaketa gelditzeko betebeharra daukagu.

Hasteko, pentsatu zure eguneroko bizitzan, jaiki eta gero:

- Zer jarduera egiten dituzu? Garraiobiderik erabiltzen duzu eskolara iristeko?
- Zure eguneroko jardueretan, noiz erabiltzen duzu ura? Zenbat oihal-poltsa dituzu etxean?
- Zenbat zabor-poltsa botatzen dira eguneko zure etxean?
- Une honetan, zenbat etxetresna elektriko dituzue zure etxean?
- Zure etxean berrerabiltzen dira ontziak?

Orain, herri pobretu batean (Hegoaldeko herrialde batean) bizi den zure adineko mutil edo neska baten eguneroko bizitzan zaudete. Hegoaldeko herrialde pobretu bat aukeratu beharko duzue. Nolakoa uste duzue izan daitekeela bere aztarna ekologikoa? Gure eguneroko bizitzaren oso antzekoa dela uste duzue? Begiratu Interneten zein den kontzeptu horren esanahia, eta, ondorengo web orriaren bitartez, kalkulatu herri pobretuko mutil edo neskaren aztarna ekologikoa. Ariketa luzatzeko denbora izanez gero, ikasle bakoitzaren aztarna ekologikoa ere kalkula daiteke.

www.tuhuellaecologica.org

Ondoren, talde handian, bikote bakoitzak bere hausnarketa partekatuko du.

Ebaluaketa eta hausnarketa

Bikote bakoitzak aztarna ekologikoaren inguruan egin duen hausnarketa partekatuko du, eta irakasleak haien hausnarketa maila eta hausnarketaren kalitatea ebaluaziorako elementu modura erabili ditzake.

Baliabideak eta materialak

- Proiektorea eta bozgorailuak
- Arbela
- Taldeka lan egiteko ordenagailuak eta Internet
- Bideoak :
 - GIH 13 | Klima babesteko ekintza
<https://www.youtube.com/watch?v=uxZ1-3tVW0w>
 - Draw my life: "El Cambio Climático" (3:25 min):
https://www.youtube.com/watch?time_continue=205&v=L9bgqLQ7OZc
 - Zure aztarna ekologikoa neurtzeko web orria:
www.tuhuellaecologica.org
 - 13. GIHaren inguruan informazioa zabaltzeko web orria:
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/climate-change-2/>